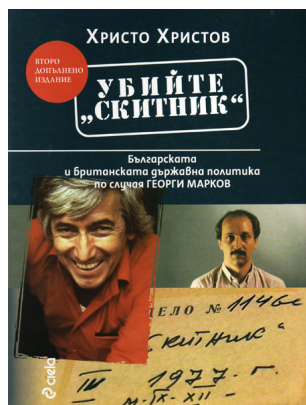

Написано от Христо Христов
Неделя, 15 Септември 2013 09:01

„Книгата „Убийте Скитник“ е перфектно разследване, по което може да се проведе много сериозно юридическо разследване за убийството на писателя Георги Марков”. Думите не са мои, а на литературния критик **проф. Светлозар Игов**, казани по време на премиерата на второто допълнително издание на книгата през есента на 2005 г.

Няма как да не ги припомня днес, когато прокуратурата слага кръст на разследването за покушението срещу автора на „Задочни репортажи за България” заради изтичане на абсолютната давност, но в същото време без да оповести до какви факти и изводи е достигнато по дело.

Тази неделя в [електронната библиотека](#) на [desebg.com](#) представям „Убийте Скитник”, върху която работих шест години. С нея проследих българската и британската държавна политика по случая, изследвайки редица архиви, по-голямата част от които слабо проучени или достъпът, до които беше напълно невъзможен.

За разлика от други опити да се повдигне завесата над убийството в книгата основното е значителното количество неизвестни до 2005 г. документи, голяма част от които от секретните архиви в България. Тяхното съдържание разкрива, че ликвидирането на Георги Марков е организирано и извършено от Държавна сигурност. Разбивайки мита, че всички материали за писателя в архивите са унищожени, книгата реставрира по уникален начин онова, което се е случило не само преди покушението срещу писателя, но и след това, чак до наши дни.

Обстойно са изследвани архивите на МВР, МВНР, Централния държавен архив (архива

Написано от Христо Христов
Неделя, 15 Септември 2013 09:01

на ЦК на БКП и на секретариата на ЦК, архива на Съюза на българските писатели, поверителния архив на Държавния съвет) архивът на Върховния касационен съд, на президентството и на БТА. Използвани са и материали от архива на Форин офис, както и други британски дипломатически документи и такива на Скотланд ярд. Публикувани са редица строго секретни документи от първостепенно значение от архива на Първо главно управление на ДС (ПГУ, разузнаването), до които в България не е разрешен достъп, а също така и материали по случая на Националната разузнавателна служба. Ползвани са и множество лични архиви, сред които и този на писателя.

Случилото се с Георги Марков не може да бъде разбрано, ако не се разбере епохата, в която е живял, е подкрепено от широката панорама на обществено-политическия живот в България след 9 септември 1944 г. до края на 70-те години на XX век. Панорама, построена отново върху тайните архиви, разкриваща лицето на комунистическа България.

Началото на документалната история не започва с инцидента на моста "Ватерло" в Лондон, нито завършва там. Корените и причините за престъплението са потърсени много по-назад в политиката на БКП, възприета още от времето на Сталин, за разправа с враговете на режима зад граница. Детайлно са проследени правомощията, които Живков има върху МВР и ДС. Подробно е изследвана политиката на Политбюро за изграждане на репресивния апарат на МВР, проследени са всички ключови секретни решения на висшия партиен орган, отнасящи се до структурата, методите и задачите на ДС за контрол на враговете в страната и "вражеската" емиграция. Авторът е открил в архивите и неизвестното до момента секретното решение на Политбюро от 1973 г., с което на разузнаването е разрешено да използва убийствата (остри мероприятия) срещу физически лица, чиято дейност е определена като активна и вражеска. Не на последно място е поставен акцент върху влиянието, което КГБ има върху българската ДС. Публикувани са изключително ценни строго секретни документи, под които стоят подписите на председателите на КГБ Владимир Семичастни и Юрий Андропов, регламентиращи взаимодействието с ДС по организирането и извършването на специални операции.

Като доказателство за използваните от режима на Живков „мокри поръчки“, за разправа с политическите имигранти авторът документира операцията на ДС срещу Борис Арсов, ръководител на емигрантска организация в Дания, проведена през 1974 г., само четири години преди убийството на Марков. В досието на Арсов, което за разлика от това на писателя не е заличено, са открити писмен план за физическото ликвидиране на имигранта и подробни указания как трябва да бъде извършено покушението.

Безспорно едно от основните разкрития в книгата е свързано с осветляване на агента на разузнаването, на когото е възложено да „неутрализира“ „Скитник“ – псевдонима, под който Марков е разработван от ДС. За първи път читателят може да се запознае с най-важните документи от досието на вербувания през 1972 г. италианец Франческо Гулино, който в продължение на 18 години работи срещу заплащане за Живковото разузнаване под кодовото име „Пикадили“. Българското следствие установява, че това е единственият агент на ДС, който е изпратен през 1978 г. в Лондон със задача да работи по замисленото срещу „Скитник“.

Един от шокиращите факти, направени достояние в книгата, че Националната разузнавателна служба е пряко замесена в заличаване на следите за убийството. Неин високоставен служител „замразява“ спешно дейността на „Пикадили“ малко преди първите демократични избори през юни 1990 г. Целта е при евентуална смяна на управлението в страна опозицията да не може да стигне до него неговата задача през 1978 г. в Лондон. Това е последното усилие на бившите ръководители на ДС да прикрият убийството на писателя, след като вече са заличили неговите досиета.

Проследени са драматичните дипломатически усилия на Великобритания и Дания през 1993 г. (Франческо Гулино е с датско гражданство) да получат най-важните документи от досието на „Пикадили“, за да може да бъде съден за шпионаж в Дания и екстрадиран във Великобритания за разследване по случая „Марков“. България, въпреки обещанието на президента Желю Желев да съдейства на международното разследване, отказва да предостави документите. Авторът се е добрал до копие от писмо на главния прокурор Иван Татарчев, с което най-пряките доказателства за съпричастността на Живковия режим към убийството на писателя са отказани от съображения за „националната сигурност“. Прикриването на истинските причини за тази позиция, която слага край на международното разследване на убийството, се обяснява много точно от автора, който установява, че оригиналът на отказа на главния прокурор е унищожен през 1998 г., а в архива на МВНР не са запазени никакви документи за срещите на датския посланик по този случай, както и дипломатическите ноти на посолството на Дания и писмата на датското Министерство на правосъдието.

Допълнителна светлина за операцията по убийството на Марков са разкритията за втория човек, използван от разузнаването преди атентата на „Ватерло“. Името на лицето, което е български емигрант в Германия, не е посочено, тъй като то продължава да е един от ключовите свидетели на Скотланд ярд и на българското следствие.

Разтърсващи документални находки са представени в разказа за заличаването на

Написано от Христо Христов
Неделя, 15 Септември 2013 09:01

досиетата на Георги Марков през януари 1990 г., на фона на паническата операция за прочистването на всички секретни архиви, предприета от губещата власт БКП. Читателят има възможност да надникне за първи път в секретното дело срещу последния началник на разузнаването при Живков ген. Владимир Тодоров, гледано при закрити врата през 1992 г. Публикувани са показанията на разпитаните от военната прокуратура и Върховния съд над 30 служители от разузнаването и МВР, включително и офицерите, водили разработките срещу писателя в Първо управление на ДС и Шесто управление. Нито един от тях не посочва, че Марков е бил агент на ДС или на чуждо разузнаване, факт, който се различава от дезинформациите, лансирани от някои бивши служители от ДС в опитите да разграничат ДС от убийството. Като съпоставя различни секретни документи авторът разкрива, че началникът на разузнаването Вл. Тодоров е представил лъжливо алиби пред Върховния съд за деня, в който е заличил разработката срещу Марков от 10 тома, факт, който през 1992 г. прокуратурата не е могла да докаже. Проследена е ролята на такива ключови фигури от прехода като тази на бившия член на ЦК на БКП, зам.-началник на разузнаването и външен министър ген. Любен Гоцев, на бившия министър на вътрешните работи и впоследствие вицепрезидент ген. Атанас Семерджиев и на самоубилия се зам.-вътрешен министър ген. Стоян Савов, ръководил операциите на разузнаването през последните 20 години от управлението на Живков.

Направен е критичен анализ на политиката на президента Желев и следващия държавен глава на България Петър Стоянов, който показва липсата на политическа воля случаят да бъде разрешен с взимането на политическо решение и предаване на определени документи от архива на разузнаването на британската страна.

Богатите документални доказателства в книгата са подкрепени от голям брой интервюта (25) на важни фигури в българския политически и културен живот. Сред тях са президентите Желю Желев и Петър Стоянов, вицепремиерът Димитър Луджев, писателите Стефан Цанев и Любомир Левчев, литературният критик проф. Розалия Ликова. Интервюирани са и ключови фигури в разследването на престъплението в България – следователите Богдан Карайотов и ген. Коста Богацевски, бившият зам.-директор на Националната разузнавателна служба полк. Радослав Райков, бившият съветник на президента по национална сигурност Румен Данов, както и директорите на Националната разузнавателна служба в периода 1991-2003 ген. Бриго Аспарухов и ген. Димо Гяуров. Британската позиция е представена от бившия първи зам.-външен министър Уилям Уолдгрейв, бившия посланик на Великобритания в София Ричард Томас, евродепутата лорд Никълъс Бетъл. Отделно са цитирани над 15 анкети с други важни хора, свързани със случая.

Финалът на документалното разследване е свършва там, където приключва и

Написано от Христо Христов
Неделя, 15 Септември 2013 09:01

разследването на случая – с отказа на България да предостави ключовите документи за агент „Пикадили“. Вторият финал е битката за достъп до секретните архиви в България. През 2004 г. С помощта и съдействието на юриста от фондация „Програма достъп до информация“ (ПДИ) Александър Кашъмов успях да осъдя министъра на вътрешните работи Георги Петканов пред Върховния административен съд за отказ до документи, свързани с писателя. През същата година заедно с ПДИ започвахме съдебна битка и за достъп до най-важния архив, този на разузнаването, където се съхраняват ключовите документи за убийството на писателя, като завежда дело и срещу директора на Националната разузнавателна служба ген. Кирчо Киров. По това дело през април 2006 г. съдът излезе с безпрецедентно решение, с което осъди ген. Киров за отказ а до поисканите документи и го задължи да ги предостави. Това беше направено

Книгата, богато подкрепена с архивни материали и лични свидетелства, се превръща в убедителен документ за едно най-продължително критите и отричани престъпление на българския комунизъм.

„Убийте Скитник“ е отличена с най-престижната журналистическа награда в България „Черноризец Храбър“ за най-доброто журналистическо разследване за 2005 г.

Получила е специалната награда за цялостен принос в достъпа до информация за 2005 г. на българската фондация “Програма достъп до информация”.

През 2006 г. книгата е отличена със специалната награда на фонд Георги Василев за независим дух.

Изданието е многократно цитирано от редица авторитетни световни информационни агенции. По-долу представям някои от оценките за „Убийте Скитник“.

„Българският журналист Христо Христов вярва, че разполага с доказателства, разкриващи един от знаковите престъпници от времето на Студената война: убиеца, който елиминира дисидента Георги Марков в Лондон. Убийството предизвика ударна вълна на Запад и все още преследва България. След падането на комунизма през 1989 г. балканската държава започна борба да се разграничи от ДС, от комунистическата ера... Последвалите правителства запазиха досиетата от времето на Студената война засекретени, което според критиците им е позволило на свързаните с режима хора от миналото и бивши съветски съюзници със своите умения и контакти да се превърнат в

Написано от Христо Христов
Неделя, 15 Септември 2013 09:01

„могъщи играчи в бизнеса, правораздаването и политиката.“

Ройтерс

„Българският журналист Христо Христов, разследващ едно от най-знаковите убийства от времето на Студената война – убийството на българския дисидент Георги Марков през 1978 г., е открил нови доказателства, потвърждаващи, че ударът е бил планиран и изпълнен от българската ДС от комунистическата епоха. В своята нова книга, плод на шест години проучване на архивите и интервюта с високопоставени лица и следователи, Христо Христов обвинява българското посткомунистическо управление в опит да прикрие доказателствата по случая.“

Асошиейтед прес

„Това е книга, която разказва историята не на едно, а на три убийства. Първо, историята на физическото убийство на писателя Георги Марков. Второто, не по-малко важно убийство е убийството на репутацията на Георги Марков. И третото убийство е убийството на самата идея, че истината за миналото може да бъде намерена и че има смисъл да търсим тази истина. Това е една документална история и в този смисъл силата на документите, публикувани в нея, я правят толкова уникална.“

Иван Кръстев, политолог, директор на Центъра за либерални стратегии

„За първи път излезе книга, която разкри безпощадно цялата истина за съдбата на Георги Марков, за неговата гибел след толкова злонамерени опити да се скрие истината за физическите и моралните му убийци.“

Димитър Бочев, писател □ □ □

„След шестгодишен упорит труд тази книга, плод на невероятно творческо упорство, на продължителна и упорита борба с всички административни и политически звена и инстанции, резултат на рядка духовна устойчивост, вече е факт, неоспорим връх в борбата с мракобесието, книга, без която вече не можем.“

Проф. Розалия Ликова, литературен критик

„Това е най-разтърсващата книга, която съм чел през живота си. Защото тук виждаме най-напред покъртителната драма на един писател от много голяма класа, чието убийство само по себе си е чудовишно. Но виждаме и целия път, през който преминава.“

Проф. д-р Георги Фотев, социолог

Написано от Христо Христов
Неделя, 15 Септември 2013 09:01

„Голямото събитие на българската журналистика през 2005 г. е книгата „Убийте Скитник“ на Христо Христов. Разследване, направено добросъвестно, по правилата на всички западни стандарти. Тепърва рикошетите от този труд ще се усещат и ще стоят като стандарт и правила за всички, които дръзнат да правят нещо в тази посока.“

Нери Терзиева, журналист, бивш директор на прессекретариата на президента Петър Стоянов.

Христо Христов, „Убийте Скитник“ – българската и британската държавна политика по случая Георги Марков, изд. „Сиела“, 2005 г., второ допълнено издание., 950 страници.